

Razstava Tehniškega muzeja Slovenije *Us & Them Without Frontiers* na poti po ZDA

Razstava, posvečena 30. obletnici osamosvojitve Slovenije, odkriva fascinantne povezave med slovenskimi in ameriškimi znanstvenicami in znanstveniki

Washington DC – Na **Veleposlaništvu RS Washington** so ob praznovanju Dneva samostojnosti in enotnosti Republike Slovenije **odprli razstavo Tehniškega muzeja Slovenije *Us & Them Without Frontiers (Mi & oni brez meja)***. Svečanosti s kulturnim programom in odprtjem razstave so se udeležili **ameriški Slovenci iz številnih zveznih držav** (District of Columbia, Maryland, Virginia, Pennsylvania, Denver, Ohio), med gosti pa je bil tudi nekdanji veleposlanik ZDA v Sloveniji Joseph Mussomeli.

Predvidoma januarja bodo razstavo preselili v **Betlehem v Pensilvaniji**, kjer bo na ogled do marca, njeno potovanje po ZDA pa se bo nadaljevalo v **New Yorku**. Tam jo bodo predstavili **22. maja ob sprejemu v čast 30. obletnice sprejema Republike Slovenije v OZN**.

Odprtja razstave so se udeležili številni ameriški Slovenci.

Foto: mag. Boštjan Peršin

Gre za ameriškemu okolju prilagojeno razstavo *Znanje brez meja*, za katero sta kustosinji **Irena Marušič** in **dr. Estera Cerar** leta 2019 prejeli Valvasorjevo nagrado za enkratne dosežke na področju muzejstva. V luči begunske krize, vprašanja, kako narediti svet boljši ter preizpraševanja vloge muzejev v današnji družbi, je bila razstava tedaj zasnovana z namenom podiranja stereotipov o migracijah ter spodbude k razmisleku o delitvi sveta na »našega« in »njihovega« ter oznake »mi« in »oni«. **Razstava sporoča, da so migracije stalnica v zgodovini človeštva ter poudarja njihov pozitiven vpliv na družbo**, obenem pa prikazuje tesno povezanost med tehniško in znanstveno dediščino na eni ter kulturno in nacionalno identiteto na drugi strani.

Peter Florjančič, fotografiran tik pred 101. rojstnim dnevom, ob snemanju intervjuja za razstavo v ZDA. V roki drži izum - razpršilec za parum.

Foto: Marko Cotič Trojer

Izvirna razstava to ponazarja z osvetlitvijo zgodb 14 uspešnih posameznikov z različnih polj znanosti in tehnologije od 16. stoletja do danes, ki so se priselili na slovensko etnično ozemlje ali ga zapustili. **Na razstavi v ZDA pa bodo v ospredju posamezniki slovenskega porekla, ki so po zaslugi migracij prispevali k znanstvenemu in tehnološkemu napredku na ameriških tleh.** Z izjemo Primoža Trubarja in Hermana Potočnika Noordunga so to Anton Peterlin, Peter Florjančič, Aleš Strojnik, France Rode, Anton Mavretič, Marija Strojnik in Sunita L. Williams. **Njihove zgodbe osvetljujejo vezi med Slovenijo in ZDA ter prednosti izmenjave in deljenja znanja onkraj meja.**

Razstavo začinja predstavitev Primoža Trubarja, očeta slovenskega jezika in izdajatelja prve slovenske tiskane knjige, ki nikoli ni potoval izven prostora osrednje Evrope, vendar brez njegovih del danes najverjetneje ne bi govorili o slovenski identiteti in slovenskih znanstvenih dosežkih. Prav tako Herman Potočnik Noordung sicer nikoli ni potoval onkraj luže, so pa njegove vizionarske ideje pomembno vplivale na razvoj vesoljskih tehnologij tudi v ZDA.

»Rojaki, ki jih bomo predstavili v ZDA, so s posvečanjem znanosti presegali meje, ne samo

meje svoje domovine, temveč so premagali tudi tiste, najtrdovratnejše, ki bivajo v naših glavah in zavesti,« je povedala direktorica Tehniškega muzeja Slovenije dr. Barbara Juršič in opomnila na vlogo, ki jo imajo pri preseganju meja muzeji: »Sodoben muzej je namreč tisti, ki vključuje javnost, ki ne izključuje nikogar, ki je torej dostopen, inkluziven, participativen in dediščino iz preteklosti, prepoznano kot vredno, da se ohrani, ohranja, varuje, prenaša, shranjuje, interpretira in predstavlja. V Tehniškem muzeju Slovenije smo varuhi premične tehniške dediščine, hkrati pa je naše poslanstvo, da predstavljamo dosežke na področju znanosti in tehnike in tiste, ki so zanje zaslužni. Kajti muzej smo ljudje in le ljudje lahko presegamo meje, ki smo si jih postavili sami. Znanost in tehnika doprineseta k napredku, muzeji pa so tudi prostor za kritičen pretres napredka in razvoja.«

Portret astrofizičarke Marije Strojnik, v mednarodnem merilu ene najprepoznavnejših slovenskih znanstvenic.

Foto: Sanja Živković

Dolga zgodovina slovenskega priseljevanja v ZDA

»Znanje in pogum sta lahko za vsakogar prvi korak na poti do izpolnitve sanj in boljšega

sveta. Zato je treba sanjati, si upati stopiti korak naprej in sanje uresničiti,« je v svojem nagovoru v predstavitveni brošuri razstave v angleškem jeziku dejala konzulka RS v Clevelandu Alenka Jerak ter spomnila na številne Slovenke in Slovence, ki so se v preteklosti iz različnih razlogov podali v ZDA.

Prvi slovenski priseljenci so bili protestanti, ki so se izselili v obdobju slovenske protireformacije v 17. stoletju. Sledili so jim katoliški misijonarji, ki so delovali med severnoameriškimi Indijanci v Minnesoti, Michiganu in Wisconsinu. Množično priseljevanje je nastopilo med leti 1870–1924 v obdobju hitrega razvoja industrije in rudarstva. Izdatno je bilo tudi pred prvo svetovno vojno, med vojnama ter v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja. Novodobno priseljevanje je številčno veliko skromnejše in se od tistega v preteklosti v vseh pogledih razlikuje.

Danes v ZDA živi približno 350 tisoč oseb slovenskega rodu, od tega kar tri četrtine v šestih zveznih državah (Ohio, Pensilvaniji, Illinoisu, Minnesoti, Wisconsinu in Kaliforniji):

»Podobno kot v drugih večjih mestih tudi slovenska skupnost v Clevelandu, ki že dolgo ni več tretje največje 'slovensko mesto', ohranja stebre etnične in kulturne identitete prek dejavnosti narodnih domov, društev, župnij s sobotnimi šolami slovenskega pouka, bratskih podpornih organizacij, rekreacijskih centrov, muzejev, časopisov in radijskih oddaj. In čeprav večina članov predstavlja že tretjo ali četrto generacijo migrantov, na tak ali drugačen način ohranjajo slovensko etnično identiteto. Vendar je Slovencev, ki so na različnih področjih pustili svoj pečat v ZDA, še veliko več,« je še dodala Alenka Jerak.

Prenesite katalog razstave >>

Intervju z inovatorjem Petrom Florjančičem, posnet za namen gostovanja razstave v ZDA.

Projektni vodji in avtorici razstave: **dr. Estera Cerar, Irena Marušič;**

Strokovni sodelavci: **dr. Estera Cerar, Milojka Čepon, dr. Orest Jarh, Alenka Jerak, dr. Edvard Kobal, Ajda Kozjek, Irena Marušič, mag. Martina Orehovec, Melita Silič, dr. Marija Strojnik, Blaž Šef, mag. Urša Vodopivec.**

Dodatne informacije:

Irena Marušič, kustosinja

irena.marusic@tms.si

01 436 64 90, 041 245 038

dr. Estera Cerar, kustosinja

estera.cerar@tms.si

01 25 15 406, 031 323 892